

הסדר חנינה מותנית עם רה"מ

הצעה / ד"ר איתי כוכבי

עיקרי ההסדר

- רה"מ יבקש מנשיא המדינה חנינה, במסגרת הסדר שבו הוא יתחייב לפעול להקמת ממשלת אחדות, לפרוש מהחיים הפוליטיים בתוך שנה ולא לחזור לחיים הפוליטיים בחמש השנים הבאות.
- הנשיא יאשר חנינה ללא הודאה באשמה, מותנית בביצוע ההתחייבויות.
- רה"מ יפקיד בידי מנהלת המחלקה המשפטית של הנשיא ("נאמן") הודאה לגבי ההאשמות כנגדו במרמה והפרת אמונים, שתוכל להשתחרר ולשמש את הפרקליטות רק במקרה של הפרת התחייבויותיו. אם כתב ההודאה החתום ידלוף מהנאמן, החנינה תהפוך למיידית.
- ההסדר יופקד בנאמנות עד הקמתה בפועל של ממשלת אחדות לא יאוחר מחודש ימים לאחר ההסדר ולאחר מכן ייכנס לתוקף או יתבטל.
- בעקבות החנינה המותנית, היועצת המשפטית לממשלה תעכב את ההליכים המשפטיים כנגד רה"מ עד למועד מתן החנינה בפועל או ביטולה.
- אם רה"מ יעמוד בהתחייבויותיו, כעבור 5 שנים: (1) הליכי המשפט יתבטלו באופן אוטומטי/טכני (אי חידוש הליכי משפט בתוך חמש שנים), (2) החנינה תיכנס לתוקף.

רה"מ

1. רה"מ יבקש מנשיא המדינה חנינה מותנית שתכנס לתוקף בעוד חמש שנים. הוא יתחייב בפני הנשיא, בכפוף לחנינה:

- 1.1. לפרוש מכל תפקיד פוליטי בתוך שנה ממועד ההסדר.
- 1.2. לא לעסוק בפוליטיקה ולא להעמיד את עצמו לבחירה לתפקיד פוליטי במשך 5 שנים ממועד ההסדר.
- 1.3. לעשות כמיטב יכולתו להקמה מיידית של ממשלת אחדות לאומית רחבה, מתוך הערכה של רה"מ שממשלה רחבה שהוא עומד בראשה תוכל לתפקד טוב יותר ממשלה צרה, בין השאר בשל יציבות שלטונית ואמון העם, בזמנים מאתגרים מאוד לישראל.
- 1.4. קיימים תקדימים לכך שבזמן מלחמה ואתגרים לאומיים חריגים מוקמות ממשלות אחדות, הן בעולם והן בישראל. לדוגמה, במאי 1940, הוקמה ממשלת אחדות על ידי צ'רצ'יל ובתחילת יוני 1967, ימים ספורים לפני מלחמת ששת הימים, על ידי רה"מ אשכול.

הנאמן

2. בכפוף ובו זמנית למתן חנינה מותנית:

- 2.1. רה"מ, בנוכחות עורך דינו, יחתום בפני היועצת המשפטית של נשיא המדינה ("נאמן") על הודאה בכל ההאשמות הנוגעות במרמה והפרת אמונים, אך לא לגבי שוחד, בכל התיקים התלויים כנגדו ("ההודאה").
- 2.2. העותק היחיד של ההודאה יישמר אצל הנאמן באופן מאובטח במיוחד.
- 2.3. במקרה שרה"מ יפר את אחת מהתחייבויותיו, הנאמן יעביר את ההודאה לפרקליטות, יחד עם ביטול החנינה על ידי הנשיא ולחידוש ההליכים המשפטיים על ידי היועצת המשפטית.
- 2.4. במידה שמסמך ההודאה החתומה ידלוף, החנינה תיכנס לתוקף באופן מידי ולא תהיה מותנית. תנאי זה נועד להבטיח שבית הנשיא יעשה ככל יכולתו כדי למנוע דליפה, ושלא בכל זאת ההודאה תדלוף, רה"מ יפוצה באמצעות חנינה מיידית. למען הסר ספק, מדובר על דליפת מסמך ההודאה או עותק שלו, לא על שמועה מבוססת ככל שתהיה שרה"מ חתם על הודאה כזו או אחרת.

נשיא המדינה

3. הנשיא יעניק לרוה"מ חנינה מותנית לגבי כל האישומים בתיקים כנגדו, בכפוף לכך ש:
 - 3.1. במועד ההסדר כבר קמה ופועלת ממשלת אחדות לאומית אשר בה נמצאים לפחות 80 (2/3) מחברי הכנסת ("ממשלת אחדות").
 - 3.2. רוה"מ מסר הודאה לנאמן כאמור בסעיף 2.1.
 - 3.3. רוה"מ התחייב לפרוש בתוך שנה ולא לחזור לפוליטיקה כאמור בסעיפים 1.1, 1.2.
4. הסדר החנינה המותנית ישמר בנאמנות וישוחרר ויכנס לתוקף מיד לאחר הפקדת ההודאה אצל נאמן והקמתה בפועל של ממשלת אחדות ("מועד ההסדר"). ההסדר יתבטל אם לא תקום ממשלת אחדות בתוך חודש מיום חתימת ההסדר.
5. החנינה תהפוך תקפה וללא התניה:
 - 5.1. בתוך חמש שנים ממועד ההסדר, בכפוף לכך שכל התחייבויותיו המפורטות בסעיפים 1.1, 1.2, התקיימו או אם דלפה ההודאה בהתאם לסעיף 2.4, המוקדם ביניהם.

היועצת המשפטית לממשלה

6. היועצת המשפטית:

- 6.1. תעכב את ההליכים המשפטיים כנגד רוה"מ (עיכוב הליכי משפט, סעיף 231) מאחר שכל עוד קיימת חנינה מותנית בתוקף, ראוי לעכב את ההליכים מטעמים רבים.
- 6.2. תתחייב לא לחדש את ההליכים כל עוד שהחנינה המותנית עדיין בתוקף ושרוה"מ לא הפר את התחייבויותיו לפי סעיפים 1.1, 1.2.
- 6.3. עיכוב הליכים משפטיים ללא חידושם גורר באופן אוטומטי את ביטול ההליכים לאחר חמש שנים, בו זמנית עם כניסת החנינה לתוקף.

תרחישים

7. בהתאם להסדר, כשרוה"מ ממלא את חלקו:
 - 7.1. ההליכים המשפטיים ייסגרו לאחר חמש שנים.
 - 7.2. החנינה תכנס לתוקף לאחר חמש שנים.
8. במקרה חריג שבו רוה"מ מפר לפחות אחת מהתחייבויותיו:
 - 8.1. החנינה לא תיכנס לתוקף.
 - 8.2. הנאמן ימסור לפרקליטות את ההודאה של רוה"מ במרמה והפרת אמונים.
 - 8.3. היועצת המשפטית תחדש את ההליכים המשפטיים כנגד רוה"מ, כשבידה ההודאה.
9. לגבי ממשלת האחדות:
 - 9.1. במקרה שרוה"מ לא יצליח להקים ממשלת אחדות בתוך חודש מיום חתימת ההסדר, ההסדר לא ייכנס לתוקף, מאחר שאחת הסיבות שהובילו לבקשת רוה"מ להסדר היא הדחיפות ביציבות פוליטית והסכמה רחבה. לכן, יהיה על רוה"מ, ראשי "יש עתיד" ו"המחנה הממלכתי" להגיע להסכם קואליציוני להקמת ממשלת אחדות בתנאים שמקובלים על כל הצדדים.
 - 9.2. במקרה שממשלת האחדות תתפרק במהלך השנה שלאחר הקמתה מכל סיבה שהיא, רוה"מ ייראה כמי שעמד בתנאי ההסדר להקמת ממשלת אחדות. ראש הממשלה בפועל לאחר פירוק הממשלה ייקבע לפי תנאי ההסכם הקואליציוני.

הערה

תיתכן אפשרות למתווה דומה אך פשוט יותר, שבו החנינה תינתן באופן מידי ותתבטל במידה של הפרה של אחת מההתחייבויות.